

§. I.

filium Tobias erudiens, & in amorem pauperum instigans: Noli, ait, auertere faciem tuam ab illo paupere. Varia est vultus auertio, prout diuersa est animi affectio, quod paulo explicatio tradendum.

I. Vultum à paupertate auertit, qui penuriam hominis non nescit, cum satis videat, qua necessitate stingat, sed ne suam illi operam aut pecuniam cogatur impendere, illum à se ad alium amandans; Ito, inquit, mi amice, ito, ille iuuabit te. Ille alter aequè nummorù tenax, & operæ parces similitur ad alium mittit, dulcia effundens verba, vt hominem tantò celerius à se amoueat. Tertius eodem artificio ad quartum, quartus ad quintum, hic ad plures alios oblegat. Mirè omnes munifici sunt verbis, te nullus; operam nemo, nemo crumenam commodat: omnium sagax cura est hominè egentè à quo nihil speres, quam celerimè à se amoliri. Hoc creberrimum, hoc imò quotidianum est. Nemo est, qui ipse sibi dicat: Tibi derelictus est pauper, tibi, non aliis. Imò seipsum quisq; purgat frigidissimis his logis: Cum pauperulum hunc nemo velit iuuare, cur ad me mittitur, cur ego iuuare? Nunquid Deus ego sum; Num mea crumena ad omnium necessitates singuliat? Ego mihi & meæ familiæ prospicio, quid ad me alieni? Ita omnes excusant, ita opem negant omnes. Ita omnes isti quantumcunq; suauis & politici sint, facies suas à paupere auertunt. In hos Ioannes acriter declamans:

Rsal. 9. 14.

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

1. Io. 3. 17.

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

Ibid. 8.

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

Ecclesi. 4. 1.

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

& 347.

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

Cut Siracides

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

des sepius

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

reperit à

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

pauperum

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

nullo auer-

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

tendum vul-

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

tum.

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

2. Cum pau-

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

peres gra-

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

uiore verbo

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

appellat, &

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

asperè tra-

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

ctat.

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

Ecclesi. 4. 2.

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

& 3.

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

In dandis

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

elemosynis

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

non est con-

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

standum.

Qui habuerit substantiam huius mundi, ait, & viderit fratrem suum necesse habere, & clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Misericordia vera non lingua faciendam, sed manum actiuam poscit. Filii autem mei non diligunt uerbo, neque lingua, sed opere & veritate. Quod & Siracides præcipiens: Filii autem, elemosinam pauperis ne deseras, & oculos tuos ne transfertas à paupere. Animam esurientè ne despicias; & non exasperes pauperem in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & non protrahas datum angustiantis. Rogationem contribulati ne abicias, & non auertas faciem tuam ab egeno.

inquit Augustinus, non cui deus sed quo animo deus attendit. Qui Christum diligit in Christiano hoc animo ei porrigit elemosinam, quod accedit ad Christum. Occurrit tibi homo peccator à duo nomina dixi. Hec duo nomina non sunt superflua. Duo nomina, aliud quod homo, aliud quod peccator. Quod homo, opus est Dei, quod peccator, opus hominis est. Da operi Dei, noli operi hominis.

Aug. rom. 5. 1. 2. 1. de G. cap. 27. mibi. p. 291. Idem in ps. 102. mibi p. 476.

§. II.

III. Faciem auertit à pauperibus, qui debitoribus egenos, aut subditos depauperatos rigida vi ad expedienda nomina compellit. Seuerus instat exactor; heus solue ad diem, solue. Non possum, fac possis, solue. Expediam nomen, sed hoc mense non possum. hoc mense debes. Vltra omnes vires meas est, as alienum tam citò luere. Nisi mox luis, cogam. Ah grandio vastauit agros, ingulauit fegetes, arua non responderit, prædator miles; aut subitum fulmen combussit horreum, statum frumenti pensum reddere non possum. Nilominus premit creditor: heus rustice frumentum repræsenta, aut cippo includeris. Non possum, etsi velim repræsenta. Ergo tibi compedes impingam, corpus in aeruum dabis. Mitius, mi here, mitius. Redde, quod debes, aut proximus est licitor, qui in robur te rapiat. Ita vultus & vna omnis humanitas auertitur à paupere. Quod testatus Iaias: Ecce, inquit, in die ieiunij vestri inueniunt voluntas vestras, & omnes debitores vestros repetitis. Ecce ad lites & contentiones ieiunatis, & percussis pugno impiè. In pisco lege Deus hanc vim vehementer auertatus præcepit suis: Cum repete à proximo tuorem aliquam, quam debet tibi, non ingredieris domum eius, ut pignus inferas; sed stabis foris & ille tibi proferet quod habuerit. Sin autem pauper est, non pernoctabit apud te pignus. Quod folitius interpres ita explicat. Qui repetit non habentem, Deo facit violentiam. Nam sæpe vestis stragula, & lectuli operimentum & curtiissima supellex pauperibus violenter admittitur, vt ad expediendam solutionem adigantur. Viscera impiorum crudelia, planè ferrea. Sed his talibus non parcat Deus, cuius & specimen dedit in Belisario Iustiniani Cæsaris supremo duce, qui tot reges vicit, tot egit triumphos, tandem eruit oculis denolentus ad sacrum publicè medicauit. Ajunt Constantinopoli eam columnam etiamnum stare, ad quam solitus sedere, ac clamare: Date oboli pauperi Belisario. Huius ego facinora non proclamabo, sed verosimillimum est, quod militiæ fieri amat, à Belisario pauperes spoliatos, fortunis omnibus exutos, eorum domus combustas, aut certè has tales iniurias illis allatas, ab ipso dissimulatas. Tandem furum vindex confurgit Deus, par pari reddidit: Qua enim mensura mensi fuerimus, remetietur nobis.

1. 2. 1. de G. cap. 27. mibi. p. 291. Idem in ps. 102. mibi p. 476.

Luc. 6. 38. Turbarum bellicarum, quibus Germania ab Anno 1618. ad Annum 1636. miserimè deformata caussas complures est assignare. Inter primarias hæc censenda, quia causa pauperum incredibilis oppressio; quanti, ah, quanti si fuit pauperum numero reclusi suis exiti ad sacrum, ad extremam mendicitatem, ad diram famem, mortemque adacti oppressio.

Luc. 6. 38. Turbarum bellicarum, quibus Germania ab Anno 1618. ad Annum 1636. miserimè deformata caussas complures est assignare. Inter primarias hæc censenda, quia causa pauperum incredibilis oppressio; quanti, ah, quanti si fuit pauperum numero reclusi suis exiti ad sacrum, ad extremam mendicitatem, ad diram famem, mortemque adacti oppressio.

Luc. 6. 38. Turbarum bellicarum, quibus Germania ab Anno 1618. ad Annum 1636. miserimè deformata caussas complures est assignare. Inter primarias hæc censenda, quia causa pauperum incredibilis oppressio; quanti, ah, quanti si fuit pauperum numero reclusi suis exiti ad sacrum, ad extremam mendicitatem, ad diram famem, mortemque adacti oppressio.

Luc. 6. 38. Turbarum bellicarum, quibus Germania ab Anno 1618. ad Annum 1636. miserimè deformata caussas complures est assignare. Inter primarias hæc censenda, quia causa pauperum incredibilis oppressio; quanti, ah, quanti si fuit pauperum numero reclusi suis exiti ad sacrum, ad extremam mendicitatem, ad diram famem, mortemque adacti oppressio.

Luc. 6. 38. Turbarum bellicarum, quibus Germania ab Anno 1618. ad Annum 1636. miserimè deformata caussas complures est assignare. Inter primarias hæc censenda, quia causa pauperum incredibilis oppressio; quanti, ah, quanti si fuit pauperum numero reclusi suis exiti ad sacrum, ad extremam mendicitatem, ad diram famem, mortemque adacti oppressio.

Luc. 6. 38. Turbarum bellicarum, quibus Germania ab Anno 1618. ad Annum 1636. miserimè deformata caussas complures est assignare. Inter primarias hæc censenda, quia causa pauperum incredibilis oppressio; quanti, ah, quanti si fuit pauperum numero reclusi suis exiti ad sacrum, ad extremam mendicitatem, ad diram famem, mortemque adacti oppressio.

Luc. 6. 38. Turbarum bellicarum, quibus Germania ab Anno 1618. ad Annum 1636. miserimè deformata caussas complures est assignare. Inter primarias hæc censenda, quia causa pauperum incredibilis oppressio; quanti, ah, quanti si fuit pauperum numero reclusi suis exiti ad sacrum, ad extremam mendicitatem, ad diram famem, mortemque adacti oppressio.

Luc. 6. 38. Turbarum bellicarum, quibus Germania ab Anno 1618. ad Annum 1636. miserimè deformata caussas complures est assignare. Inter primarias hæc censenda, quia causa pauperum incredibilis oppressio; quanti, ah, quanti si fuit pauperum numero reclusi suis exiti ad sacrum, ad extremam mendicitatem, ad diram famem, mortemque adacti oppressio.